

Mednarodni festival sodobne glasbe Kogojevi dnevi, XLI. sezona/koncert 7

Godalni kvartet Feguš

Filip Feguš, violina

Simon Peter Feguš, violina

Andrej Feguš, viola

Jernej Feguš, violončelo

Petek, 16. oktober 2020, ob 20.00

Večnamenska dvorana pri OŠ Kanal

Program:

Giuseppe Tartini (1692–1770):

Sinfonia/Sonata à Quattro v D-duru, C.551/78

Allegro

Andantino

Allegro

Toni Götz (1967):

Turkizna reka za godalni kvartet

V zgornji dolini

Arvo Pärt (1935):

Da pacem Domine za godalni kvartet

*** ODMOR ***

Ludwig van Beethoven (1770–1827):

Godalni kvartet št. 12 v Es-duru, op. 127

Maestoso-Allegro

Adagio, ma non troppo e molto cantabile

Scherzando vivace-Presto

Finale, Allegro-Allegro comodo

V letu 2020 obeležujemo 250-letnico smrti slovitega violinista, violinskega pedagoga, skladatelja in glasbenega teoretika **Giuseppeja Tartinija** rojenega v Piranu. Pri šestnajstih letih je zapustil rodni Piran in odšel na študij prava v Padovo. Padova je postalo njegovo mesto. V njega se je redno vračal in tam ustvaril svoje najpomembnejše stvari. Prvič ga je moral zapustiti pri devetnajstih letih pod prisilo, ker se je na skrivaj poročil z nečakinjo padovanskega škofa. Svoje izgnanstvo je preživel v Assisiju in se tam dokončno predal glasbi; študiral je violino, teorijo in akustiko. Odšel je v Ancono in nadaljeval svoje poglobljeno glasbeno izobraževanje. Po letu 1715 so mu dovolili vrnitev v Padovo k ženi; v cerkvi svetega Antona je postal violinist in tam leta 1721 zasedel mesto glasbenega vodje. Med 1723. in 1726. je deloval v Pragi. Po vrnitvi v Padovo, se je začel posvečati poučevanju. Leta 1728 je ustanovil znano violinsko šolo, v kateri so se šolali violinisti različnih narodnosti in tako je

kmalu postala znana, kot 'La scuola delle nazioni' (šola narodov). Proti koncu življenja je raziskoval glasbeno teorijo in akustiko, izsledke tega dela pa je zapisal v traktate. Gradil je na temeljih, ki jih je postavil njegov predhodnik in vzornik, Arcangelo Corelli. Zapustil je okrog 135 koncertov za violino in orkester in skoraj 200 violinskih sonat z ali brez spremljave, med njimi je najbolj znana Vražji trilček. Proti koncu življenja je napisal tudi prgišče Sinfonij. V opusu jih je predvidoma pet: dve v D-duru, po eno v G-duru, A-duru in F-duru. Italijanska sinfonia je bila razširjena orkestrska skladba v 18. stoletju, iz katere je nastala klasicistična simfonija. V poznem baroku se je pojavila v cerkvi pred kantatami, v gledališču pred operami, baleti in tudi na akademijah – umetniških in intelektualnih srečanjih, s katerimi je bil Tartini povezan. Sinfonio so pogosto igrali meščanski orkestri, ki so jih sestavljali ljubiteljski in profesionalni glasbeniki. Tartinijeve Sinfonie so bile zasnovane kot sonate a quattro - za štiriglasni godalni ansambel in imajo tri stavke večinoma oblikovane v sonatni obliki. Stavki si sledijo v zaporedju: hitro-počasi-hitro. Značilno za te skladbe so nezapleteno prijetne in spevne melodije, ki sledijo normativom baročne estetike, sem pa tja pa tudi že napovedujejo klasicizem.

Toni Götz prihaja z Bavarske. Najprej je študiral v Salzburgu na Akademiji Mozarteum prečno flavto, potem pa se je preusmeril v študij germanistike in zgodovine v Regensburgu (za gimnazijskega učitelja). V Mariboru je delal pol leta (2006-2007) kot jezikovni učitelj in prevajalec. Piše poezijo, kratko prozo, povesti in dramska besedila. Pesmi tudi sam prevaja v slovenščino. Turkizno reko za godalni kvartet je napisal med letoma 2013 in 2019, njen naslov pa namiguje na najčistejšo slovensko reko Sočo.

Arvo Pärt je skladbo *Da pacem Domine* napisal po naročilu Jordija SavaĽa. Skladba temelji na gregorijanski antifoni iz 9. Stoletja. Pärt je skladbo začel pisati dva dni po bombnem napadu na eni izmed madridskih železniških postaj 11. Marca 2004 in je skladateljevo osebno posvetilo žrtvam tega terorističnega napada. Od takrat *Da pacem Domine* izvajajo v Španiji vsako leto na obletnico napada v spomin na žrtve. Skladba v izvorniku temelji na bibličnem besedilu in je namenjena zboru. Pärt pa je kasneje napisal številne različice za zbor in godala, godalni orkester in za godalni kvartet. Enostavčno skladbo odlikujejo subtilne kompozicijske tehnike značilne za tega pomembnega estonskega skladatelja. Strukturo glasbe gradijo osnovna zvočna elementarnost, kot so sonornost, arhaične harmonije in artikulacija glasov. Skladba je meditativnega značaja, saj je v svoji osnovi molitev za mir in kot taka zvočno eterična, melodično neoprijemljiva. Počasna skladba temelji na dolgih pedalnih tonih z malo harmonskega razvijanja in težko določljivih središčem, h kateremu bi se glasbeni tok nagibal. Poetiko skladbi daje njena privlačna hipnotičnost.

V času, ko je **Ludwig van Beethoven** napisal *Godalni kvartet št. 12 v Es-duru, op. 127*, je skladatelj živel že precej sam zase, gluhost ga je odrezala od slušnega sveta, pokazal je le malo zanimanja za glasbeni svet, ki se je odvijal okrog njega. Beethoven se je predal razvijanju svoje edinstvene in napredne kompozicijske tehnike ter čustvene ekspresije. Godalni kvartet op. 127 sodi v njegovo pozno ustvarjalno obdobje. Napisal ga je po naročilu in na razmeroma velikodušno ponudbo njegovega patrona, ruskega princa Nikolasa Borisovča Galitzina, ki je bil goreč ljubiteljski violončelist. Princ je Beethovnu ponudbo poslal decembra 1822 in zapisal: 'napišite enega, dva ali tri kvartete, za delo katerih bom z veseljem plačal toliko, kot se vam bo zdelo primerno'. Beethoven je naročilo vzel dobesedno in napisal tri godalne kvartete: opus 127, 130 in 132. Čeprav je skladatelj princu obljubil, da bo prvega napisal v treh mesecih, ga je v resnici dokončal čez dve leti, saj je vmes delal na 9. simfoniji in Slavnostni maši. Prva izvedba je bila leta 1825 na Dunaju z Godalnim kvartetom

Schuppanzigh. Godalni kvartet ima klasično 4-stavčno zasnovno z dvema hitrima oklepajočima stavkoma, drugim počasnim in tretjim stavkom Scherzom. V skladbah iz tega časa se je Beethoven mojstril v novem pisanju, ki je vključevalo gosto prepleten polifoni slog, pri katerem vsak glas deluje samostojno s tem, da je še vedno tesno integriran v skupno harmonično sliko. Manipulira z večjimi strukturami, da poudarja neodvisnost posameznih sekcij glasov. To doseže s poudarjanjem kontur izbranih odsekov, da so na nek način prisotne pa vendarle za poslušalca zelo neopredeljivo določljive.

Godalni kvartet Feguš deluje od leta 1992 v sestavu bratov: Filip Feguš in Simon Peter Feguš (violini), Andrej Feguš (viola) in Jernej Feguš (violončelo). Po začetkih šolanja v domačem Mariboru so člani Godalnega kvarteta Feguš študij nadaljevali na Koroškem deželnem konservatoriju v Celovcu. Leta 2001 so bili sprejeti na študij komorne glasbe na prestižno zasebno šolo v Fiesolah (Firence), kjer so do leta 2007 študirali pod mentorstvom Milana Škampeta (Godalni kvartet Smetana) in Piera Farullija (Italijanski godalni kvartet) ter Andrea Nannonija (Godalni kvartet Nuovo). Za študij so prejeli štipendijo italijanskega predsednika države. Leta 2012 so zaključili magistrski študij komorne glasbe na Univerzi za glasbo in upodabljaljočo umetnost v Gradcu in prejeli akademski naziv magister umetnosti. Svoje znanje so dopolnjevali na mednarodnih mojstrskih tečajih pri članih svetovno znanih kvartetov: Alban Berg, Amadeus, Borodin, Emerson, Juilliard, LaSalle, Guarneri. Leta 2001 so bili izbrani na delavnico za komorno igro 'Isaac Stern Chamber Music Workshop', ki je potekala v dvorani Carnegie (New York), kjer so urili svoje izvajalske vrline pod vodstvom violinista Isaaca Sterna in članov najboljših ameriških kvartetov. Godalni kvartet Feguš je sodeloval na festivalih, kot so Orlando Kerkrade (Nizozemska), Pablo Casals v Pradesu (Francija), Strings Only! v Zadru, DAM v Prištini, Festivalu godalnih kvartetov Pieve di Gropina v Loro Ciuffenni (Italija) ter drugih. Kvartet nastopa po doma ter drugod v Evropi in ZDA. Snema za RTV Slovenija ter radijske hiše, kot so ARD, ORF, France Musique. V diskografiji ima zgoščenko iz leta 2006 z deli Leoša Janáčka in Mauricea Ravela, druga pa je iz leta 2011 in na njej so skladbe Huga Wolfa in Antona Weberna. Pogosto izvaja novitete slovenskih in tujih skladateljev, ki jih vedno z veliko predanostjo premierno izvede. Posebno priznanje, pečat mesta Maribora, ter Glazerjevo listino za dosežke na področju kulture je Godalnemu kvartetu Feguš podelilo domače mesto. V Piranu pa je prejel nagrado za najboljšo izvedbo Tartinijevega dela.

Uredila Metka Sulič